

Sygn. akt VIII U 1438/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2016 r. w Gliwicach

sprawy W. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania W. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 22 kwietnia 2013 r. **nr** (...)

z dnia 19 lipca 2013 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 1438/15

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 22.04.2013r. i 19.07.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w oparciu o art. 114 ustawy o z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych [Dz.U.2009, Nr 153, poz.1227- dalej ustawa emerytalna] odmówił ubezpieczonemu W. C. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ po wydaniu decyzji odmownej z dnia 27.06.2012r. nie przedłożył nowych dowodów, mających wpływ na prawo do tego świadczenia.

W odwołaniu od powyższych decyzji ubezpieczony podał, że organ rentowy nie uwzględnił wykonywanej przez niego pracy w koksowni przy sortowaniu i zwałowaniu koksu.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań, podtrzymując stanowisko zawarte w skarżonych decyzjach. Nadto wskazano, że ubezpieczony nie wykazał by po 31.12.2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienionych w ustawie o emeryturach pomostowych.

Wyrokiem z dnia 1.04.2014r. tut. Sąd oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji odmawiających mu prawa do emerytury pomostowej i emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony zaskarżył powyższy wyrok w części odmawiającej mu prawa do emerytury pomostowej.

Na skutek apelacji, Sąd Apelacyjny w Katowicach orzeczeniem z dnia 1.07.2015r. uchylił skarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia w przedmiocie uprawnień ubezpieczonego do emerytury pomostowej i w tej części przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu Sąd II instancji nakazał ustalenie czy po uprawomocnieniu decyzji z dnia 27.06.2012r. ubezpieczony przedłożył nowe dowody lub ujawnił okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do żądanego świadczenia, z uwzględnieniem wniosków dowodowych zgłoszony w toku postępowania w sprawie VIII U 2309/12. Nadto, Sąd Apelacyjny wskazał iż analiza uprawnień ubezpieczonego do emerytury pomostowej wymaga wzięcia pod uwagę treści prac wymienionych pod pozycją 13 zał. nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony, ukończył 60 rok życia w dniu (...), legitymuje się na dzień na 1.01.1999r. 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym oraz stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 14 lat, 3 miesięcy i 21 dni, nie jest członkiem OFE.

W okresie od 1.01.1999r. do 20.03.2012r. ubezpieczony był zatrudniony różnych pracodawców na stanowiskach: maszynista koparki jednonaczyniowej, operator sprzętu budowlanego, operator ładowarki.

Decyzją z dnia 27.06.2012r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej z uwagi na nie wykazanie, iż po 31.12.2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Ubezpieczony odwołał się do powyższej decyzji, wnosząc o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków A. K. i M. Z. na okoliczność charakteru pracy wykonywanych przez niego po 31.12.2008r. W toku postępowania sądowego w sprawie VIII U 2309/12 dowód ten ostatecznie nie został przeprowadzony i prawomocnym wyrokiem z dnia 12.02.2013r. odwołanie ubezpieczonego zostało oddalone. W punkcie 2 wyroku Sąd przekazał organowi rentowemu do rozpoznania nowy wniosek ubezpieczonego – zgłoszony na rozprawie w dniu 12.02.2013r. - o prawo do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy skarżoną decyzją z dnia 22.04.2013r. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, powołując się na wniosek z dnia 12.02.2013r.

W dniu 22.05.2013r. ubezpieczony wniósł odwołanie od powyższej decyzji do którego dołączył pisemne zeznania świadka A. K. oraz paski wypłat jako dowody, że po 31.12.2008r. pracował w warunkach szczególnych i wypłacano mu dodatek szkodliwy. Organ rentowy przekazał odwołanie do Sądu i jest ono przedmiotem niniejszej sprawy, natomiast przedłożone dowody ostatecznie potraktował jako nowy wniosek o emeryturę pomostową, który załatwił decyzją odmowną z dnia 19.07.2013r.

W okresie od 23.05.2002r. do 20.03.2012r. ubezpieczony był zatrudniony w Zakładzie (...), (...) sp. z o.o. w Z. na stanowisku operatora ładowarki. Pracodawca wystawił mu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach za okres od 23.05.2002r. do 31.12.2008r. z powołaniem na zał. nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 19.05.1983r. – wyk. A, dział 5, poz. 3. Odmowę wydania takiego świadectwa za dalszy okres zatrudnienia pracodawca uzasadnił brakiem podstaw prawnych, wskazując że w świetle przepisów ustawy o emeryturach pomostowych praca na stanowisku operatora ładowarki od dnia 1.01.2009r. nie jest zaliczana do prac w szczególnych warunkach ani w o szczególnych charakterze.

C. świadczy usługi m.in. wynajmu ładowarek wraz z operatorami. Ubezpieczony jako operator ładowarki wykonywał pracę na terenie Koksowni (...), (...), (...) oraz w razie potrzeb na terenie bazy pracodawcy w Z.. Do zakresu jego obowiązków należał załadunek i rozładunek węgla i koks oraz ich przemieszczanie w obrębie danego zakładu.

Produkcja koksu odbywa się w bateriach koksowniczych. Proces produkcji zorganizowany jest w ten sposób, że najpierw węgiel jest ładowany przy użyciu ładowarek ze zwałów na samochody, które przewożą go w pobliże pieca. Tam węgiel jest zsypywany do zbiornika, skąd taśmociągami jest transportowany do pieców z których składa się bateria koksownicza. Gdy zbiornik jest pełny, samochody wysypują węgiel w jego pobliżu i wtedy w razie potrzeby jest on spychany ładowarką. Piece obsługują piecowi. Następnym etapem jest wypychanie koksu, co odbywa się w sposób zmechanizowany, a proces ten obsługuje osoba zatrudniona na stanowisku drzewiowego. Koks jest wypychany przez wypycharkę na stronę koksową, odbierany przez wóz przelotowy, a następnie wóz gaśniczy. Wóz gaśniczy podjeżdża pod wieżę gaśniczą, gdzie następuje automatyczne wodne zgaszeniu koksu. Przy tym procesie pracują maszynista wypycharki i operatorzy wozów. Następnie wóz gaśniczy zostaje przechylony i opróżnia się z koksu na zrzutnię koksu (rodzaj pochylni). Dalej koks przy pomocy taśmociągów jest transportowany do przesiewacza, gdzie następuje rozsortowanie na poszczególne gatunki. Stamtąd posortowany koks jest transportowany taśmami bezpośrednio na samochody lub wagony kolejowe albo na zwałowiska. Koks ze zwałowisk przy użyciu ładowarek jest ładowany na samochody, które go wywożą na miejsce składowania (zwałowiska zewnętrzne). Były sytuacje, że ładowarki ładowały koks ze zwałów zewnętrznych na samochody, które przewoziły go w pobliże przesiewacza. Stamtąd koks przy użyciu ładowarki był sypany do przesiewacza celem sortowania. Na terenach koksowni ładowarki były używane również do rozpychania koksu na dalszych zwałowiskach, ładowania koksu z tych zwałowisk na samochody i wszystkich innych pracach związanych z transportem węgla i koksu.

Wymienione wyżej prace wykonywane przy użyciu ładowarki były realizowane przez ubezpieczonego w okresie od 1.1.2009r. naprzemiennie w zależności od potrzeb. Ubezpieczony był w tym czasie narażony na czynniki szkodliwe w postaci zapylenia i hałasu.

W ocenie świadka S. K., pracę bezpośrednio przy produkcji koksu wykonują operatorzy maszyn i urządzeń baterii koksowniczych.

Powyższy stan faktyczny ustalił Sąd na podstawie akt rentowych i osobowych ubezpieczonego, akt sprawy VIII U 2309/12, pismo C. z dnia 27.10.2015r., zeznań świadków: A. K., J. B., S. K., przesłuchania ubezpieczonego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 – dalej Ustawa), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2)ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4)ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy emerytalnej, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5)przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 Ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej;
- 6)po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 Ustawy;
- 7)nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy”.

Natomiast po myśli art. 3 ust. 1, 4 i 7 Ustawy „ prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do Ustawy.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących je po dniu wejścia w życie Ustawy w pełnym wymiarze czasu pracy.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie Ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 Ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej.

Trzeba także wskazać na przepis art. 49 Ustawy, zgodnie z którym „prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie Ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3”.

Należy podkreślić, że warunkiem uzyskania prawa do emerytury pomostowej jest spełnienie wszystkich wymienionych przesłanek kumulatywnie, a więc brak którejkolwiek z nich powoduje, niemożność przyznania prawa do tego świadczenia.

W rozpoznawanej sprawie jedyną sporną okolicznością jest, czy ubezpieczony po 31.12.2008r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Bezspornym w rozpoznawanej sprawie jest, że ubezpieczony na dzień 1.01.1999r. nie wykazał 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej oraz, że na dzień wejścia w życie Ustawy tj. 1.01.2009r. nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu tego aktu prawnego. W okresie od 1.01.1999r. do 31.12.2008r. był bowiem, zatrudniony u różnych pracodawców na stanowiskach: maszynista koparki jednoznaczyniowej, operator sprzętu budowlanego, operator ładowarki, a przepisy Ustawy nie wymieniają tych pracy jako prac wykonywanych w warunkach szczególnych ani w szczególnym w charakterze.

W rozpoznawanej sprawie odwołujący podnosi, że w okresie od 1.01.2009r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych świadcząc ją w koksowni przy sortowaniu i zwałowaniu koksu.

Zgodnie z zał. nr 1 poz. 13 i 14 Ustawy do prac wykonywanych w szczególnych warunkach należą:

- prace bezpośrednio przy produkcji koksu w bateriach koksowniczych,
- prace bezpośrednio przy wypychaniu koksu z baterii koksowniczych, gaszeniu lub sortowaniu koksu.

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało, że ubezpieczony w spornym okresie wykonywał wyżej wymienione prace. Jak wskazał świadek S. K., specjalista ds. bhp, pracę bezpośrednio związane z produkcją koksu wykonują operatorzy maszyn i urządzeń baterii koksowniczych np. piecowi. Praca operatora ładowarki nie jest bezpośrednio związana z produkcją koksu i ma charakter pomocniczy. W istocie polegała ona na

ładowaniu węgla na samochody i spychaniu węgla do zbiornika, skąd węgiel był taśmami przesyłany do pieca. Zdaniem Sądu, do pracy bezpośrednio przy produkcji koksu nie można zaliczyć prac polegających na ładowaniu już gotowego produktu – czyli koksu – na samochody celem przetransportowania do klienta bądź na zwałowiska, jak również prac polegających na rozpychaniu koksu na zwałowiskach (tzw. hałdowanie).

Odwołujący nie wykonywał prac bezpośrednio związanych z wypychaniem koksu z baterii koksowniczych i gaszeniem koksu, bo tym zajmują się pracownicy zatrudnieni na stanowiskach: drzewiowego, maszynisty wypycharki, operatorzy wozów przelotowych i gaśniczych. Natomiast jeśli chodzi o prace bezpośrednio związane z sortowaniem koksu to proces ten odbywa się w zasadzie automatycznie, ale bywały sytuacje, że operator ładowarki łądował koks do przesiewacza. Wprawdzie sam proces sortowania jest automatyczny ale dostarczanie surowca /koksu/ do przesiewacza można uznać za pracę bezpośrednio przy sortowaniu koksu/.

Jednakże jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, ubezpieczony w spornym okresie nie zajmował się tylko ładowaniem koksu do przesiewacza celem jego rozsortowania lecz wykonywał przy użyciu ładowarki wszystkie inne wyżej opisane prace w zależności od potrzeb. A zatem ubezpieczony nie pracował przy sortowaniu koksu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Pozostałe prace przy użyciu ładowarki, w ocenie Sądu nie mogą być uznane za prace w szczególnych warunkach w rozumieniu zał. nr 1 poz. 13 i 14 Ustawy. Wskazać również należy, że ubezpieczony pracował nie tylko na terenach koksowni lecz również w siedzibie pracodawcy, gdzie z pewnością nie wykonywał żadnych prac wymienionych w powołanych pozycjach.

W konsekwencji Sąd uznał, że ubezpieczony po dniu 31.12.2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a zatem brak jest podstaw do przyznania mu prawa do tego świadczenia. Z tych przyczyn Sąd oddalił odwołanie.

Zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Jak wynika z akt rentowych ubezpieczony po uprawomocnieniu się decyzji z dnia 27.06.2012r. przedłożył wnioski dowodowe na okoliczność pracy w warunkach szczególnych – zeznania świadka A. K., paski zarobkowe – a zatem były podstawy do merytorycznej oceny uprawnień ubezpieczonego do emerytury pomostowej w rozpoznawanej sprawie. W tych okolicznościach Sąd nie podziela stanowiska organu rentowego zajętego w skarżonych decyzjach, jednakże prawidłowo organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

(-) SSO Grażyna Łazowska